

שם ה' נקרא עליך ויראו ממך". ותניא: רבי אליעזר הגדול אומר: אלו תפילין שבראש, שהם נראים לכל, ועליהם אומר הכתוב שהגויים יתיראו מעם ישראל, כשיראו את התפילין בראשם⁽³⁾, והרי זו הנאה, שהגויים מפחדים מהם.

אלא הוּט של תכלת, מאי היא? איזו הנאה

א-ט9 ואמר רבא: בשכר שאמר אברהם אבינו⁽¹⁾ "אם מחוט ועד שרוך נעל", שלא רצה ליהנות מן הגזל, זכו בניו לשתי מצות הקשורות בחוט ושרוך [רצועה]: לחוט של תכלת בציצית, ורצועה של תפילין⁽²⁾.

והוינן בה: בשלמא רצועה של תפילין יש בה הנאה לאדם דכתיב "וראו כל הארץ כי

בזכות אברהם, ובהכרח זכות שניהם גרמה למצוה זו.

וראה בשיחות מוסר [ל"ב ח] שביאר כי מעשה שם היה הגרעין למצוה, והכח המצמיח היה בדברי אברהם אבינו.

2. במשך חכמה בראשית [יד כג] כתב שיתכן כי משום כך בתפילת שחרית שתקנה אברהם [כמבואר בברכות כו ב] כל ישראל מלובשים בתפילין וטלית גדול.

ובהגהות רע"א [או"ח ב] הביא בשם עמק הלכה שלכן אמרו בשבת [סא א] שבקשירת נעלים נעל שמאל קודמת כקשירת תפילין, והטעם שהשום אינו משום קשירה בלבד אלא משום שרצועות התפילין נתנו כנגד שרוך נעל. וראה מהר"ל שזכו למצות דקות כציצית ורצועות התפילין [והדקות מורה על ה"פשיטות"]. משום שלא רצה ליהנות אפילו בדבר קטן שאינו משמש אלא לקשור את הנעל שהוא דבר קטן.

ובתורת חיים כתב ששני מצוות אלו נתנו כנגד מניעת אברהם מהגזל, כי תפילין יכלו להקשר בלי רצועות, ע"י חוט וכדו', וציצית מתקיימת בחוטי לבן כשאין תכלת, ומה שהצטוו ברצועות וציצית שהשכר בראייתן, הוא משום שאברהם לא נתן עיניו בגזל אפילו בחוט ושרוך. וראה עוד בלב אריה.

3. רש"י במנחות [לה ב] פירש שברצועות

דקדק מדברי רש"י בסוגיין [ד"ה הנאה] "דבלאו כיסוי נמי הוה משתרי בשר" דהיינו שאילו לא היתה מצות כיסוי היה מותר לאכול בלי כיסוי, ולכן אף אחר שהתחדשה המצוה [ואסור לאכול קודם כיסוי] אין בה הנאה כמו באפר פרה שאיל ולא ניתן להם היו טמאים בלי אפשרות להטהר. וכן ביאר בתפארת ישראל.

ובסוטה [יז ב] פירש רש"י שאפר פרה מכפר לישראל ממעשה העגל, [כמבואר במדב"ר חקת] וב"הערות" הגרי"ש אלישיב ביאר שלא פירש כמבואר כאן, כיון שפירוש זה נסתר מהסוגיא בנזיר [סא ב] שעכו"ם אינו טמא מת כיון שאין לו טהרת פרה. [וראה מהרש"א בסוגיין שגם לולי דברי אברהם היתה טהרה לטמא מת, אלא שהיתה נעשית בדבר שקשה להשיגו, וכיון שמיעט את עצמו כאפר, זכו שתעשה באפר שקל להשיגו].

1. רש"י עה"ת [בראשית ט כג] הביא דברי חז"ל [בד"ב לו] שבני שם — דהיינו ישראל — זכו למצוות ציצית משום שהתאמץ יותר מיפת במצות כיסוי נח, והקשה הרא"ם מסוגייתנו שזכו בה מפני אברהם. ובעץ יוסף שם כתב שאת מצות ציצית זכו בזכות שם, והתכלת בזכות אברהם.

ובגור אריה שם תירץ שלולי זכותו של שם לא היו מקבלים מצות "טלית" שהרי אברהם אמר רק חוט שאינו בגד, אלא שמצות שם לבד לא היתה בחוט אלא בבגד, ואת הציצית זכו

יש בה? (4)

ההנאה של מצות תכלת (5).

אמר רבי אבא: קשה גזל הנאכל לעשות תשובה ולהשיבו, שאפילו צדיקים גמורים כאברהם אבינו אינם יכולים להחזירו! שנאמר "בלעדי רק אשר אכלו הנערים... הם יקחו חלקם" מרכוש סדום. שאברהם עצמו השיב את הכל למלך סדום מלבד מה שכבר נאכל [ולא היה שם גזל ממש, שאם כן ודאי היה אברהם מחזיר אף מה שכבר נאכל, אלא שמצד הדין לא היה צריך אברהם כלל להחזיר את רכוש סדום, אלא שנהג לפנים משורת הדין ומה שנאכל לא החמיר להחזירו] (6).

אמר רבי יוחנן משום רבי אלעזר ברבי שמעון: כל מקום שאתה מוצא דבריו של

ומשנינו: דתניא: רבי מאיר אומר: מה נשתנה צבע תכלת שציותה תורה ליתנו בציצית מכל הצבעונין?

מפני שתכלת דומה לים, וים דומה לרקיע, ורקיע דומה לאבן ספיר, ואבן ספיר דומה לכסא הכבוד! דכתיב "ויראו את אלקי ישראל, ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטהר". הרי שהשמים דומים לספיר. וכתיב "כמראה אבן ספיר דמות כסא". הרי שאבן ספיר הוא כסא הכבוד.

וכשהקדוש ברוך הוא מסתכל בכסא כבוד, שהוא דומה לתכלת, הוא נזכר במצוה זו שהיא שקולה כנגד כל המצוות וזו היא

תורה שרחבה מני ים, רקיע כנגד חכמים המזהירים כרקיע, וכסא כנגד בית המקדש, ועל כך נאמר ותקע כף יר"ך יעקב, ר"ת ים רקיע כסא, שרצה לפגוע בשלשתן ולא עלה בידו אלא לגעת בכ"ף דהיינו בבנין בית המקדש ולא בתורה וחכמיה.

6. הראשונים הקשו הרי שנינו [בב"ק קיד א] המציל מן הגייס הכל שלו, ומה גזל היה במלקוח שלקח אברהם, [וכיון שהיה שלו הוצרך לעשרו כי אין חבר מוציא מתחת ידו דבר שאינו מתוקן]. ובעלי תוס' ביארו במושב זקנים עה"ת שעדין היה מלך סדום ורודף אחריהם, ושנינו [שם] שאם היו הבעלים מרדפין אחריהם אינו שלו. וראה מהרש"א בסוגין שאברהם אכן לא גזל והוא רק דמיון לאחרים, ומרש"י לא משמע כן.

ובדרשות ר"י אבן שועיב הביא בשם רבינו תם שאברהם שויה אנפשיה כגזל דכתיב אם מחוט ועד שרוך נעל. ועוד שהקב"ה הבטיחו

התפילין שבראש ישנו רוב השם, שהשי"ן כתובה בקמט העור שבבית והדלת בקשר הרצועה. והקשו תוס' שהאותיות שברצועות אינם אותיות גמורות, וגם אין עצמם קדושין אלא נחשבים רק כתשמישי קדושה, ולכן פירשו ש"אלו תפילין שבראש" משום שתפילין של יד צריך שיהיו מכוסות שנאמר לך לאות ולא לאחרים לאות.

4. רש"י פירש בשלמא בתפילין יש הנאה שעמי הארץ יראים ממנו, אך מה הנאה יש בציצית. אולם מהר"ל ביאר שקושית הגמרא על רבא שנקט דוקא מצוות אלו שהם ב"פשיטות" ביותר וכיון שניתנו כשכר ודאי שיש בהם ענין גדול, ובשלמא תפילין יש בה דבר גדול כי שם ה' נקרא עליך אך מהו הדבר הגדול בציצית.

5. רש"י בסוטה [יז, ב] נקט שהנאה לישראל היא במה שנחשבים במצות ציצית כמקבלים פני השכינה, שנאמרו בתכלת ג' דברים, ים כנגד

רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי בהגדה
— עשה אזנך כאפרכסת!

שכך היה דורש: כתיב "לא מרבכם מכל
העמים חשק ה' בכם... כי אתם המעט". אמר
להם הקדוש ברוך הוא לישראל: הושקני
בכם, לפי שאפילו בשעה שאני משפיע לכם
גדולה — אתם ממעטין עצמכם לפני! שכך
הוא ביאור הכתוב: "לא מרבכם" — לפי
שאינ אתם מרבים עצמכם, לפיכך "חשק ה'
בכם", "כי אתם המעט", שאתם ממעטין
עצמכם בענוה⁽⁷⁾.

נתתי גדולה לאברהם — אמר לפני "ואנכי
עפר ואפר!"

נתתי גדולה למשה ואהרן — אמרו "ונחנו
מה!"

נתתי גדולה לדוד — אמר "ואנכי תולעת
ולא איש!"

אבל עובדי כוכבים אינן כן. נתתי גדולה
לנמרוד — אמר "חכה נכנה לנו עיר!"

נתתי גדולה לפרעה — אמר "מי ה' אשר
אשמע בקולו!"

נתתי גדולה לסנחריב — אמר "מי בכל אלהי
הארצות אשר הצילו את ארצם מידי כי יציל
ה' את ירושלים מידי!"

נתתי גדולה לנבוכדנצר — אמר "אעלה על
במתי עב אדמה לעליון!"

נתתי גדולה לחירם מלך צור — אמר "מושב
אלקים ישבתי בלב ימים", שבנה לעצמו על
הים שבעה קיעים של נחושת ועלה וישב
עליהם.

אמר רבא ואיתימא רבי יוחנן: גדול מה
שנאמר במשה ואהרן יותר ממה שנאמר
באברהם. דאילו באברהם כתיב "ואנכי עפר
ואפר", ואילו במשה ואהרן כתיב "ונחנו
מה", שלא החשיבו עצמם אפילו כעפר
ואפר.

ואמר רבא ואיתימא רבי יוחנן: אין העולם
מתקיים אלא בשביל משה ואהרן. דכתיב
הכא אצל משה ואהרן "ונחנו מה", וכתיב
התם "תולה ארץ על בלימה" — שהארץ תלויה
על זכות אותן שמחשיבין עצמן לבלי —
מה.

אמר רבי אילעא: אין העולם מתקיים אלא
בשביל מי שכולם את עצמו, סוגר את פיו,

חלק זה הוצרך לטעם שלא רצה ליהנות.
וראה רש"י במשלי [טו כד] שמעלת שונא
מתנות הוא מפני שאם הוא שונא מתנות כל שכך
ששונא את הגזל, ונמצא שבמניעת עצמו
ממתנות גדר עצמו מן הגזל, ולפיכך אף שממון
המלקוח היה מותר לו, במניעתו ממנו נחשב
כמבריא עצמו מן הגזל [כלשון רש"י בסוטה].

7. במשנת רבי אהרן [ח"ג עמ' קל] דקדק שלא

ב"אברכך" ולא רצה שיתלה העושר רק
בהקב"ה, ולכאורה תמוה שאם היה לו טעם
נוסף מנין שקשה גזל הנאכל. ואמנם רש"י
עה"ת [יד כג] פירש "אם מחוט עד שרוך נעל".
אעכב לעצמי מן השבי, והיינו שזה לא לקח
מצד גזל, [כי קנין כיבוש מלחמה הוא קנין
גזילה כי אין בו חיוב השבה ורק אין בו איסור
גזילה]. אך מה שאמר "ואם אקח מכל אשר לך"
הוא על שכר שרצה ליתן לו מבית גנזיו, ורק על

יכול אפילו לדברי תורה ישם עצמו כאלם?
תלמוד לומר "צדק תדברון"! (9)

יכול יגיס דעתו? תלמוד לומר "מישרים
תשפטו בני אדם"! שיעשה אדם עצמו
כמישור, שהיא ארץ חלקה, הנוחה לידרס.

אמר רבי זעירא ואיתימא רבה בר ירמיה:
מכסין את הדם בעפר שריפת עיר הנדחת.

ומקשינן: ואמאי? הרי אפר זה איסורי הנאה
הוא, האפר הזה, וכיצד מותר לכסות בו? (10)

בשעת מריבה. שנאמר "תולה ארץ — על
בלימה"!

רבי אבהו אמר: אין העולם מתקיים אלא
בזכות מי שמושים עצמו כמי שאינו!
שנאמר "ומתחת — זרועות עולם"! שמי
שנדרס תחת הכל — הוא זרועות עולם!

אמר רבי יצחק: מאי דכתיב "האמנם אלם
צדק תדברון, מישרים תשפטו בני אדם".
הכי דרשינן: מה אומנותו של אדם בעולם
הזה? ישם עצמו כאלם! "האמנם אלם"
ביאורו שאומנות יפה היא האלם (8).

שיהא כאלם לדברי תורה וכי לשם מה נברא
הדיבור אם לא לצורך זה. וביאר שהנידון אם
יעדיף ללמוד בעצמו אף שאין הלימוד מתברר
היטב כדי שלא ימשך ויבא לידי דיבורים
אסורים, ומסקינן שצריך ללמוד ולהתפלל
בחבורה שנאמר "צדק תדברון" בלשון רבים,
אלא שישמור דבורו על "צדק" בלבד.

ועל כך ממשיכה הגמרא "יכול יגיס דעתו"
שהוא שלם במעשיו שבעניני העולם משים עצמו
כאלם ובדברי תורה הוא מרחיב דבורו, ואילו
שאר אנשים מפקירים דיבורם לגמרי. ומסקינן
"משפטם תשפטו בני אדם" לדונם לכף זכות
שאינם יודעים מהו לשון הרע וחומר איסורו.

10. הרשב"א בקידושין [נו ב] הקשה על דברי
תוס' שהטעם שהמקדש באפר איסורי הנאה
הנשרפין אינה מקודשת משום שאין בהם שוה
פרוטה, והרי שנינו בתוספתא שאפילו קידש
בדמי אפר עיר הנדחת כולה ששרפוה ומכרה
אינה מקודשת אף שהיא מן הנשרפין ויש בה
שוה פרוטה. והעלה מכך שאיסורי הנאה אין
להם דמים כי אסרו למכרן, וכששורפן כגוף אחר
הם ולא קדשה בו ע"ש. ומשמע שסובר כי
אפר עיר הנדחת מותר בהנאה. ובשער המלך

אמרו "אפילו כשאנו נותן לכם גדולה" אלא
"כשאני נותן" לומר כי מכח הגדולה עצמה נעשו
ענוים יותר ויותר, כי מעלתם בהכרת הטוב
וידיעתם שמקבלים הכל בחסד ולא בזכות,
[וראה ביאור הרמב"ם לאבות ה'ט].

והוסיף כי מפני מעלתם זו אמר הקב"ה
חושקני בכס, כי רצונו להשפיע מרוב טובו
וחסדו אלא שהחסרון במקבלים שאינם יכולים
לקבל משום שחושבים שהגדולה מגיע להם, ורק
אברהם שקבלו כל טוב ובכל זאת היה בעיניו
כעפר ואפר מילא את רצון השי"ת להשפיע
למקבל הגון.

8. בשמירת הלשון [שער התבונה פ"א] ביאר
שכוונת הגמרא כי בשמירת הלשון צריך להיות
כאומן שרגיל בעשית כלי מנעוריו, כי מי שאינו
מורגל בשתיקה אף שהוא יודע מעלותיה יקשה
עליו לאחוז במדה זו רק בדיבורי איסור, והרי
הוא כהדיוט שרוצה ויודע בשכלו לעשות כלי
אך אין ידיו מאומנות במלאכה. ולכן צריך
שירגיל עצמו בשתיקה מכל דיבור שאינו הכרחי,
כדי שתהא בטבעו ולא יכשל בעת נסיון.

9. החפץ חיים [שם] תמה מה ההוה אמינא

ומצוות לאו ליהנות ניתנו! שלא לשם הנאה ניתנו המצוות לישראל אלא גזירת מלך הם, הילכך מותר לקיים מצווה בדבר האסור בהנאה, כיון שקיום המצוה לא נחשב כהנאה⁽¹¹⁾.

יטיב רבינא וקאמר לה להא ושמעתיא דרבא, דמצוות לאו ליהנות ניתנו!

איתיביה רב רחומי לרבינא: תניא: שופר של עבודת כוכבים, שאסור בהנאה, לא יתקע בו!

ודייקין: מאי לאו, אם תקע בו — לא יצא ידי חובתו!

ומתריצין: אמר זעירי: לא נצרכה אלא לעפר עפרה! שלא מדובר באפר שריפתה אלא בעפר של קרקע העיר, שמותר לכסות בו הואיל ואינו חייב בשריפה של עיר הנדחת. דכתיב "ואת כל שללה תקבוצ אל תוך רחובה — ושרפת" ודרשינן: מי שאינו מחוסר אלא קביצה ושרפה, שעל ידי קביצה בלבד ניתן לשורפו, הוא דחייב בשריפה. יצא זה, העפר שבקרקע, שמוחסר תלישה, קביצה ושריפה! שצריך קודם לתלוש מהקרקע, ולפיכך אינו חייב בשריפה.

ורבא אמר: באמת מדובר אפילו באפר שריפתה. ואף על פי שאסור בהנאה, מותר לכסות בו. לפי שהכסוי מצוה הוא —

אך כשנגרמת לו הנאה ורוח ממקום אחר — שמקיים בזה מצוה — אינו מן האיסור. אולם המגיה למשנה למלך [אישות ה א] כתב שכך היא דעת תוס' להלן [קמ א ד"ה למעוטי] אך לדעת הרמב"ם רק בדיעבד יוצא בקיום מצוה באיסורי הנאה ולכתחילה אסור. וראה באבני מלואים [כח ס] שכתב שהאיסור רק כשנהנה גופו כגון קידושי אשה, ולא בשאר מצוות [ותמה על כך מדברי הריטב"א הנ"ל שנקט כי חליצה באיסור"ה אינה הנאת גופו עיי"ש] ומדברי הרשב"א בנדרים [טו א] דקדק שגם אם נהנה גופו בעשית המצוה מותר לכתחילה, ובשער המלך [שופר א הביא בשם המאירי שרק בשעת קיום המצוה הותרה הנאת גופו אך לא אחריה, ולכן הנודר ממעין אסור לטבול בו בימי החמה כי אחר שטבל ונטהר ממשיך ליהנות באיסור.

והרמב"ם [היי"ג] כתב שמכסין בעפר עיר הנדחת. ובלחם משנה כתב שפסק כזעירי שהרי לרבא יכול לכסות גם באפר, אך בפתיחה כוללת לפמ"ג [א ל] כתב שהרמב"ם לשיטתו [איסור"מ ה ט] שאף אם מצוות לאו ליהנות ניתנו

[חמץ ומצה א] תמה מסוגיין שאפר עיר הנדחת אסור בהנאה [לפרש"י שמדובר באפר שריפתה] וביאר בקהילות יעקב [קידושין מג] שהרשב"א ביאר בסוגיין שהכוונה לאפר שהיה בעיר הנדחת בעת שנאסרה, ונאסר כאחד ממטלטליה, אולם שב ותמה על כך, שאם כן לא היה צריך להעמיד בעפר עפרה, אלא באפר שריפתה.

ובאבי עזרי [עבודת כוכבים ז ד] כתב שגם הרשב"א סבר שאפר שריפת עיר הנדחת אסור בהנאה, אך כיון שאין הוא נחשב כמטלטלי עיר הנדחת ואינו גוף האיסור, אלא כדבר הבא ממנה ואיסורו משום "לא ידבק בידך" ולפיכך מסתבר שיהיו דמיו מותרין, ואם כן למה כשמכרה לא יוכל לקדש בדמי האפר. [עיי"ש שדחה ביאור זה].

11. מדברי רבא משמע שמותר לכסות באפרה אפילו לכתחילה משום שלאו ליהנות נתנו [ולהלן יבואר שבכסוי לא חוששים למיאוס עבירה], וביאר הריטב"א בסוכה [לא ב] שהאיסור באיסורי הנאה הוא רק כשנהנה בגופו,

ומקשינן: **והתניא: תקע בשופר של עבודת כוכבים לא יצא!** וכן אם נטל לולב של עבודת כוכבים **לא יצא!**?

ומתריצין: אמר רב **אשי: הכי השתא!** ? אין דומה כסוי הדם לשופר ולולב! **כי התב,** בשופר ולולב, אין הטעם ש"לא יצא" משום

שנהנה מאיסור הנאה⁽¹³⁾, אלא מאחר ט9-ב שבשופר ולולב **שיעורא בעינן,** שיש להם שיעור כמה יהא גודלם, ושופר ולולב זה של **עבודת כוכבים** — **כתותי מכתת שיעורא!**

ומשום שנהנה מאיסור הנאה. הרי, שקיום המצוה נחשב להנאה. ויקשה על רבא!?

ומתריצין: **לא!** אלא **אם תקע בו** — כן **יצא!** כי מצות לאו ליהנות ניתנו [אלא, שלכתחילה לא יתקע בשופר של עבודת כוכבים משום שמאוס הוא]⁽¹²⁾.

עוד הקשה רב רחומי לרבינא שהרי שנינו: **לולב של עבודת כוכבים** — **לא יטול!** ודייקין: **מאי לאו, אם נטל** — **לא יצא!** ? ומתריצין: **לא! אם נטל** — **יצא!**

שבחליצה אין חסרון של מיאוס כי אין מצוה זו עשויה להדר לפני המקום כשופר ולולב, ומה שאין חולצים לכתחילה בסנדל של ע"ז הוא משום שאינו סנדל שלו, אי נמי לכתחילה גנאי לעשות שום מצוה בע"ז, ולכאורה תמוה מסוגין שכיסוי הדם מותר לכתחילה כיון שאין בו חסרון של מיאוס. ובהכרח שחלוק אפר ע"ז מעיר הנדחת, כי באפר עיר הנדחת עצמו לא נעשה איסור אלא רק ביושביה וכנ"ל. וראה בכנסת הגדולה שהרי"ף והשו"ע השמיטו דין כיסוי בעפר עיר הנדחת כי אינו נוהג היום, ותמה שהרי אפשר ללמוד מכך לדין שחיקת זהב של ע"ז אם כשר לכיסוי, ולפי המבואר בע"ז אין מכסין משום מיאוס, והנידון רק באפר עיר הנדחת שלא נעשית העבירה בגופו.

13. הריטב"א כתב שרב אשי אינו חוזר מהתירון לעיל ש"לא יתקע" היינו לכתחילה אך בדיעבד יצא, ומעמיד את המשנה ש"לא יתקע" ואם תקע יצא, בשופר של ע"ז של עכו"ם שיש לה ביטול ואפילו קודם ביטול אינה נחשבת כעומדת לישרף, וגם אינו עובר באיסור הנאה כי מצוות לאו ליהנות נתנו. ואילו הברייתא ששנינו בה ש"לא יצא" עוסקת בשופר ע"ז של ישראל שאין לה ביטול, ולפיכך מיכתת שיעורה ולא יצא אף שמצוות לאו ליהנות נתנו. וכן ביארו

אסור לקיים את המצוה לכתחילה איסור הנאה.

12. רש"י פירש שיוצא ידי חובה כי אינה נחשבת הנאה, אך לכתחילה לא יתקע בו משום דמאיס, וכוונתו כדברי תוס' שלא יקשה על רבי זירא שאמר שמכסים באפרה לכתחילה והרי בשופר אין תוקעים אלא בדיעבד, וביאר שלגבי כיסוי לא חוששים אם יכסה בדבר מאוס.

ובתורת חיים הקשה למה נחלק בין מצות כיסוי לשאר מצוות והרי לעיל [פז א] אמרו שלא יכסה ברגל שלא יהיו מצוות בזויות עליו. ועוד שמתעם זה יכול לכסות גם בעפר עבודה זרה ממש ועדיף לנקוט דבר שנוהג היום. ולכן ביאר שרק עפר עיר הנדחת הותר כי הוא עצמו לא מאיס אלא יושביה, ורק כלפי איסור הנאה שבו מועיל הטעם שמצוות לאו ליהנות נתנו, אבל עפר ע"ז עצמו אסור לכסות בו משום דמאיס.

ובערוך לנר [סוכה לא ב] כתב שרק מעשה הכיסוי אסור לעשותו דרך בזיון, אך העפר שמכסין בו הוא דבר מאוס ולא איכפת לן שיהא מאוס גם משום עבירה. ובעמק ברכה [לולב ז] כתב שרק בחפצא של מצוה שייך פסול מאוס, כגון בלולב ונעל של חליצה [כמובא בתוס'] אך העפר שמכסין בו אינו חפצא של המצוה. [וראה רש"י לא א ד"ה במזמין].

ובתוס' רא"ש ביבמות [קג ב] כתב